

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA UOKiK W POZNANIU**

ul. Zielona 8, 61-851 Poznań
Tel. (61) 852-15-17, 852-77-50, Fax (61) 851-86-44
E-mail: poznan@uokik.gov.pl

Poznań, dnia 28 lipca 2015r.

RPZ-61/7/15/JM

DECYZJA nr RPZ 7/2015

Stosownie do art. 33 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz.U. z 2015r. poz. 184), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu wobec „Funduszu Pożyczkowego PRO-BIZNES” Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

I. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów uznaje się za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, określone w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 tej ustawy, naruszenie przez „Fundusz Pożyczkowy PRO-BIZNES” Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez:

1. nieinformowanie w umowach pożyczki o: rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, sposobie i skutkach odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta udostępnionej pożyczki i odsetek zgodnie z rozdziałem 5 oraz kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym, co jest sprzeczne z art. 30 ust. 1 pkt 7, 11 i 15 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 126 poz. 715 ze zm.)
2. zamieszczanie w umowach pożyczki nierzetelnych informacji o całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta ustalonej w dniu zawarcia umowy, przez określenie jej w wysokości innej niż wynikająca z sumy całkowitego kosztu pożyczki i całkowitej kwoty pożyczki, co jest sprzeczne z art. 30 ust. 1 pkt 7 w zw. z art. 5 pkt 8 ww. ustawy o kredycie konsumenckim
3. zamieszczanie w umowach pożyczki nierzetelnych informacji o podstawie prawnej odstąpienia konsumenta od umowy, przez podanie, że prawo to przysługuje konsumentowi zgodnie z art. 16c ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, co jest sprzeczne z art. 53 ust. 1 ww. ustawy o kredycie konsumenckim
4. zamieszczanie we wzorach oświadczeń o odstąpieniu od umowy nierzetelnych i niepełnych informacji wskazujących, że w związku z odstąpieniem od umowy konsument jest zobowiązany do niezwłocznego zwrotu kwoty pożyczki oraz

pro wizji za udzielenie pożyczki, co jest sprzeczne z art. 54 ust. 1, 2 i 4 ww. ustawy o kredycie konsumenckim

i nakazuje się zaniechanie ich stosowania

II. na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 24 ust. 1 i 2 tej ustawy, stosowanie przez „Fundusz Pożyczkowy PRO-BIZNES” Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu w umowach pożyczki postanowień zastrzegających na rzecz ww. Spółki karę umowną za niewykonanie przez konsumenta zobowiązania pieniężnego, tj. opóźnienie w spłacie pożyczki, co jest sprzeczne z art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania

III. na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **nakłada się na „Fundusz Pożyczkowy PRO-BIZNES” Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu:**

1. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w:
 - pkt I.1 sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 1.967 zł (słownie: jeden tysiąc dziewięćset sześćdziesiąt siedem zł), płatną do budżetu państwa
 - pkt I.2 sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 1.475 zł (słownie: jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt pięć zł), płatną do budżetu państwa
 - pkt I.3 sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 983 zł (słownie: dziewięćset osiemdziesiąt trzy zł), płatną do budżetu państwa
 - pkt I.4 sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 983 zł (słownie: dziewięćset osiemdziesiąt trzy zł), płatną do budżetu państwa
2. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt II sentencji niniejszej decyzji, **karę pieniężną** w wysokości 2.458 zł (słownie: dwa tysiące czterysta pięćdziesiąt osiem zł), płatną do budżetu państwa.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatura w Poznaniu wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie, czy działania „Funduszu Pożyczkowego PRO- BIZNES” Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu (dalej: Spółka) polegające na udzielaniu pożyczek konsumentom, uzasadniają wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

W toku postępowania Prezes Urzędu ustalił, że Spółka oferuje konsumentom pożyczki w różnej wysokości, na okres do 12 miesięcy, które spłacane są jednorazowo. Spółka zawiera z konsumentami umowy pożyczki w zwykłej formie pisemnej, w oparciu o wzorzec umowny, poza lokalem przedsiębiorstwa. Spółka poinformowała, że z uwagi na sposób zabezpieczenia spłaty pożyczki (przewłaszczenie na zabezpieczenie), umowy zawierane są w siedzibach kancelarii notariuszy sporządzających umowy przeniesienia prawa własności nieruchomości konsumentów na zabezpieczenie wierzytelności wynikających z zawartych umów pożyczek.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w ww. postępowaniu dała podstawę do wszczęcia przeciwko Spółce, postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2015r., postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów,

w związku z podejrzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, określonych w:

I. art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez:

1. nieinformowanie w umowach pożyczki o: rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, rocznej stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, sposobie i skutkach odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta udostępnionej pożyczki i odsetek zgodnie z rozdziałem 5 oraz kwocie odsetek należnych w stosunku dziennym, co może być sprzeczne z art. 30 ust. 1 pkt 7, 11 i 15 ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 126 poz. 715 ze zm.)
2. zamieszczanie w umowach pożyczki nierzetelnych informacji o całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta ustalonej w dniu zawarcia umowy, przez określenie jej w wysokości innej niż wynikająca z sumy całkowitego kosztu pożyczki i całkowitej kwoty pożyczki, co może być sprzeczne z art. 30 ust. 1 pkt 7 w zw. z art. 5 pkt 8 ww. ustawy o kredycie konsumenckim
3. zamieszczanie w umowach pożyczki nierzetelnych informacji o podstawie prawnej odstąpienia konsumenta od umowy, przez podanie, że prawo to przysługuje konsumentowi zgodnie z art. 16c ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, co może być sprzeczne z art. 53 ust. 1 ww. ustawy o kredycie konsumenckim
4. zamieszczanie we wzorach oświadczeń o odstąpieniu od umowy nierzetelnych i niepełnych informacji wskazujących, że w związku z odstąpieniem od umowy konsument jest zobowiązany do niezwłocznego zwrotu kwoty pożyczki oraz prowizji za udzielenie pożyczki, co może być sprzeczne z art. 54 ust. 1, 2 i 4 ww. ustawy o kredycie konsumenckim

II. art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na stosowaniu w umowach pożyczki postanowień zastrzegających na rzecz Spółki karę umowną za niewykonanie przez konsumenta zobowiązania pieniężnego, tj. opóźnienie w spłacie pożyczki, co może naruszać art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego.

Po otrzymaniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania Spółka nie ustosunkowała się do postawionych zarzutów. W odpowiedzi na wezwanie Prezesa Urzędu, pismem z dnia 5 maja 2015r. Spółka poinformowała m.in., że od dnia 5 września 2014r. nie zawarła żadnej umowy pożyczki z konsumentami. Spółka wskazała także wysokość obrotu osiągniętego w 2012r., 2013r. i 2014r., przedkładając rachunki zysków i strat potwierdzające złożone przez nią oświadczenie.

Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Spółka pod firmą: „Fundusz Pożyczkowy PRO-BIZNES” Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu została wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000434289. Przedmiotem jej działalności jest m.in. udzielanie kredytów (*dowód: odpis z rejestru KRS- k. 725- 727 akt*).

W ramach prowadzonej działalności Spółka udziela konsumentom pożyczek w różnej wysokości, na okres do 12 miesięcy, które spłacane są jednorazowo. Spółka zawiera z konsumentami umowy pożyczki w zwykłej formie pisemnej, wykorzystując wzorzec

umowny. Umowy zawierane są poza lokalem przedsiębiorstwa, w siedzibach kancelarii notariuszy, którzy sporządzają umowy przeniesienia prawa własności nieruchomości konsumentów na zabezpieczenie wierzytelności wynikających z umów pożyczek (*dowód: pismo Spółki bez daty, stanowiące odpowiedź na wezwanie Prezesa Urzędu z dnia 23 czerwca 2014r.- k. 6-7 akt, wzorzec umowy pożyczki- k. 8- 13 akt*).

Prezes Urzędu ustalił, że w umowach pożyczek zawieranych przez Spółkę z konsumentami nie określono: rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, sposobu i skutków odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta udostępnionej pożyczki i odsetek zgodnie z rozdziałem 5 ustawy o kredycie konsumenckim oraz kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym (*dowód: umowy pożyczki zawarte przez Spółkę z konsumentami- k. 24- 28, 46- 50, 65- 70, 87- 92, 109- 114, 138- 143, 157- 162, 175- 181, 201- 206, 236- 242, 272- 277, 290- 296, 308- 313, 334- 339, 351- 356, 369- 374, 385- 390, 401- 406, 417- 421, 432- 437, 451- 456, 469- 473, 492- 497, 519- 525, 535- 541, 551- 556, 571- 576, 587- 592, 602- 607, 617- 623, 632- 637, 660- 665, 693- 698 akt*).

Analiza zgromadzonej dokumentacji kredytowej wskazuje, że podana przez Spółkę w niektórych umowach całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta (oznaczona jako tzw. łączne zobowiązanie do spłaty) nie stanowi, wbrew art. 5 pkt 8 ustawy o kredycie konsumenckim, sumy całkowitego kosztu pożyczki i całkowitej kwoty pożyczki. W umowach tych wartość ta jest wyższa bądź niższa niż suma całkowitego kosztu pożyczki i całkowitej kwoty pożyczki. Np. w umowie z dnia 13 sierpnia 2013r. całkowita kwota do zapłaty wynosi 55.040 zł i przewyższa sumę wskazanego w umowie całkowitego kosztu pożyczki i kwoty udostępnionej konsumentowi pożyczki (25.963,47 zł + 19.076,53 zł= 45.040 zł). Zsumowanie całkowitego kosztu pożyczki i całkowitej kwoty pożyczki z umowy z dnia 21 lutego 2013r. prowadzi do ustalenia całkowitej kwoty do zapłaty w wysokości 49.942,72 zł (14.631,39 zł + 35.311,33 zł). Tymczasem całkowita kwota do zapłaty podana w umowie wynosi 50.320 zł. W umowie z dnia 22 października 2012r. całkowita kwota do zapłaty wynosi 39.200 zł i jest równa całkowitemu kosztowi pożyczki. Z kolei w umowie zawartej w dniu 31 stycznia 2013r. całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta wynosi 90.100 zł i jest niższa niż suma uwzględnionego w umowie całkowitego kosztu pożyczki i całkowitej kwoty pożyczki (41.581,64 zł + 50.759,18 zł= 92.340,82 zł). Podobnie w umowie z dnia 8 października 2013r., w której całkowita kwota do zapłaty wynosi 60.600 zł i jest niższa niż suma całkowitego kosztu pożyczki i kwoty pożyczki (32.712,65 zł + 29.887,35 = 62.600 zł) (*dowód: umowy pożyczki zawarte przez Spółkę z konsumentami- k. 138- 143, 24- 28, 46- 50, 201- 206 i 417- 421 akt*).

Jak ustalono, w umowach pożyczek Spółka zamieściła następujące pouczenie o prawie konsumenta do odstąpienia od umowy: „zgodnie z art. 16c ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, pożyczkobiorca może każdorazowo bez podania przyczyny odstąpić od umowy pożyczki w terminie 14 dni od daty jej zawarcia” (*dowód: pkt 5.6 umów pożyczek zawartych przez Spółkę z konsumentami- k. 24- 28, 46- 50, 65- 70, 87- 92, 109- 114, 138- 143, 157- 162, 175- 181, 201- 206, 236- 242, 272- 277, 290- 296, 308- 313, 334- 339, 351- 356, 369- 374, 385- 390, 401- 406, 417- 421, 432- 437, 451- 456, 469- 473, 492- 497, 519- 525, 535- 541, 551- 556, 571- 576, 587- 592, 602- 607, 617- 623, 632- 637, 660- 665 i 693- 698 akt*).

Umowy, w których występują wymienione uchybienia Spółka zawiera z konsumentami co najmniej od października 2012r. (*dowód: umowa pożyczki z dnia 22 października 2012r.- k. 46- 50 akt*).

Z ustaleń Prezesa Urzędu wynika ponadto, że w przekazywanych konsumentom przy zawarciu umowy wzorach oświadczeń o odstąpieniu od umowy zamieszczono stwierdzenie: „Mam świadomość, iż w związku z niniejszym odstąpieniem zobowiązany/a jestem do niezwłocznej wpłaty na rachunek Pożyczkodawcy o numerze ... kwoty, na którą

składają się: kwota pożyczki oraz prowizja za udzielenie pożyczki” (*dowód: wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy- k. 15 akt, pismo Spółki bez daty stanowiące odpowiedź na wezwanie Prezesa Urzędu z dnia 23 czerwca 2014r.- k. 6-7 akt, pismo Spółki z dnia 5 września 2014r.- k. 130- 131 akt*).

Spółka wykorzystuje ww. wzór oświadczenia do umów zawieranych od dnia 6 sierpnia 2012r. (*dowód: pismo Spółki z dnia 5 września 2014r.- k. 130- 131 akt*). W trakcie postępowania Spółka poinformowała że z uwagi na błędy w funkcjonowaniu jej sekretariatu w obrocie funkcjonowały dwa wzory oświadczeń o odstąpieniu. Pierwszy z nich był stosowany przed weryfikacją jego treści przez prawnika, a drugi miał być stosowany od dnia dokonania tej weryfikacji. Spółka zaznaczyła, że nie posiada informacji, w odniesieniu do których klientów zastosowała każdy z tych wzorów, ale aktualnie doręcza konsumentom wyłącznie nowy wzór oświadczenia. W załączonym przez Spółkę nowym wzorze oświadczenia nie ma przytoczonego powyżej stwierdzenia (*dowód: pismo Spółki z dnia 27 października 2014r.- k. 710 i 711 akt, wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy, załączony do ww. pisma- k. 712 akt*).

Prezes Urzędu ustalił także, że w zawartych przez Spółkę umowach pożyczki zamieszczono postanowienia o treści: „Każdorazowo w przypadku opóźnienia pożyczkobiorcy w spłacie pożyczki i podjęcia przez pożyczkodawcę działań w celu wyegzekwowania zapłaty długu, przez które strony rozumieją datę wysłania pierwszego wezwania do zapłaty, pożyczkodawca może naliczyć dodatkową opłatę za podjęcie działań zmierzających do odzyskania długu, w wysokości 0,5% salda zadłużenia za każdy dzień opóźnienia w spłacie” (pkt 3.5/3.6) oraz „W przypadku opóźnienia w spłacie udzielonej pożyczki wynoszącej ponad 5 dni, pożyczkobiorca zobowiązany jest do zapłaty kwoty 30.00 zł tytułem kary umownej za niewykonanie zobowiązania pomimo doręczenia pierwszego wezwania do zapłaty po dniu spłaty pożyczki, kwoty 50 zł tytułem kary umownej za niewykonanie zobowiązania pomimo doręczenia każdego kolejnego wezwania do zapłaty” (pkt 6.2 a oraz e). Pierwsze z postanowień zamieszczone zostało w umowach zawieranych przez Spółkę z konsumentami co najmniej od października 2012r., a drugie- w umowie zawartej w dniu 1 kwietnia 2014r., zgodnie z wzorcem umowy pożyczki wprowadzonym przez Spółkę do obrotu konsumenckiego od dnia 5 marca 2014r. (*dowód: pkt 3.5/3.6 umów pożyczek zawartych przez Spółkę z konsumentami- k. 24- 28, 46- 50, 65- 70, 87- 92, 109- 114, 138- 143, 157- 162, 175- 181, 201- 206, 236- 242, 272- 277, 290- 296, 308- 313, 334- 339, 351- 356, 369- 374, 385- 390, 401- 406, 417- 421, 432- 437, 451- 456, 469- 473, 492- 497, 519- 525, 535- 541, 551- 556, 571- 576, 587- 592, 602-607, 617- 623, 632- 637, 660- 665 i 693- 698 akt; pismo Spółki bez daty stanowiące odpowiedź na wezwanie Prezesa Urzędu z dnia 23 czerwca 2014r.- k. 6-7 akt, pkt 6.2 a oraz e wzorca umowy pożyczki załączonego do ww. pisma- k. 8- 13 akt, pkt 6.2 a oraz e umowy z dnia 1 kwietnia 2014r.- k. 519- 525 akt*).

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu jest prowadzona w interesie publicznym. Ingerencja Prezesa Urzędu ma na celu ochronę interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Naruszenie interesu publicznego stanowi bezwzględny warunek uznania kompetencji Prezesa Urzędu do rozstrzygnięcia określonej sprawy. Interes publiczny zostaje naruszony wówczas, gdy działania przedsiębiorcy godzą w interesy ogólnospoleczne i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku, zaburzając jego prawidłowe funkcjonowanie.

W opinii Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny. Wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy byli lub mogli stać się klientami Spółki tj. zawrzeć z nią umowy pożyczki. Działania Spółki nie dotyczą więc interesów poszczególnych osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy,

indywidualny i nie dający się porównać z innymi, ale kręgu konsumentów- jej obecnych i przyszłych kontrahentów, których sytuacja jest identyczna. Naruszenie interesu publicznoprawnego przejawia się tym samym w naruszeniu zbiorowego interesu konsumentów. W niniejszej sprawie istnieją zatem podstawy do oceny zachowania Spółki pod kątem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Ocenę tę poprzedzić należy stwierdzeniem, że „Fundusz Pożyczkowy PRO- BIZNES” Sp. z o.o. jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Przepis ten za przedsiębiorcę uznaje m.in. przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. „Fundusz Pożyczkowy PRO- BIZNES” Sp. z o.o. jest spółką prawa handlowego wpisaną do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzącą we własnym imieniu działalność gospodarczą polegającą na udzielaniu pożyczek konsumentom. Posiadając status przedsiębiorcy w świetle ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, „Fundusz Pożyczkowy PRO- BIZNES” Sp. z o.o. jest tym samym przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Jej działania podlegają więc kontroli z punktu widzenia przepisów tej ustawy.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 ww. ustawy przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Taką praktyką jest w szczególności naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji (art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy).

Stwierdzenie ww. praktyki wymaga spełnienia dwóch przesłanek: **bezprawności działania przedsiębiorcy i naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.**

Jako bezprawne należy kwalifikować zachowania sprzeczne z prawem, zasadami współżycia społecznego lub dobrymi obyczajami, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa (por. Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji pod red. Janusza Szwai, Wyd. CH Beck, Warszawa 2000r., str. 117-118). Zbiorowe interesy konsumentów to prawa nieograniczonej liczby konsumentów.

Przesłanka bezprawności wykazana zostanie odrębnie dla każdej z przypisanych Spółce praktyk. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów omówione zostanie natomiast łącznie, z uwagi na tożsamy charakter i znaczenie tej przesłanki dla każdej z tych praktyk.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 10 kwietnia 2008r. sygn. akt III SK 27/07 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że gramatyczna wykładnia pojęcia **zbiorowy interes konsumentów** prowadzi do wniosku, że chodzi o zachowanie przedsiębiorcy, które godzi w interesy grupy osób stanowiących określony zbiór. Rezultaty tej wykładni modyfikuje zastrzeżenie, że nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma interesów indywidualnych. Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że przy konstruowaniu pojęcia „zbiorowy interes konsumentów” nie można opierać się tylko i wyłącznie na tym, czy oceniana praktyka skierowana jest do nieoznaczonego z góry kręgu podmiotów. Zdaniem Sądu, wystarczające powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów), wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Sąd Najwyższy uznał, że *praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest (...) takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy w taki sposób, że*

potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy.

Interes konsumentów należy rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę jako zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. Pod tym pojęciem należy rozumieć *stricte* ekonomiczne interesy konsumentów (o wymiarze majątkowym) oraz prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, zapewniających konsumentom możliwość dokonywania transakcji przy całkowitym zrozumieniu, jaki jest ich rzeczywisty sens ekonomiczny i prawny na etapie przedkontraktowym i w czasie wykonywania umowy.

Praktyki Spółki mogą godzić w interesy nieograniczonej liczby osób, których nie da się zidentyfikować- wszystkich jej dotychczasowych i potencjalnych kontrahentów. Praktyki te mają więc charakter powtarzalny i skierowane są do osób, które nie zostały zindywidualizowane.

Praktyki zakwestionowane w pkt I.1-I.4 sentencji decyzji naruszają przede wszystkim pozaekonomiczne interesy konsumentów, tj. prawo do uzyskania określonych informacji o warunkach pożyczki na etapie zawierania umowy. Prawo to jest naruszone wskutek niewskazania przez Spółkę w zawieranych umowach obligatoryjnych danych o pożyczce bądź wskazania nierzetelnych informacji o: istotnym warunku finansowym pożyczki (całkowitej kwocie do zapłaty), podstawie prawnej odstąpienia konsumenta od umowy oraz obowiązkach konsumenta aktualizujących się w razie złożenia oświadczenia o odstąpieniu od zawartej umowy pożyczki. Praktyka z pkt II sentencji decyzji godzi natomiast w interesy ekonomiczne konsumentów, chronione prawnie poprzez zakaz zastrzegania kary umownej za niewykonanie świadczenia pieniężnego.

Warto ponadto zauważyć, że dla stwierdzenia naruszenia zbiorowych interesów konsumentów nie jest konieczne wystąpienie na rynku skutków danej praktyki. Godzenie w zbiorowe interesy konsumentów może polegać zarówno na ich naruszeniu, jak i na zagrożeniu ich naruszenia. Nie jest tym samym konieczne, aby którykolwiek z konsumentów został dotknięty skutkami stosowanej przez Spółkę praktyki. Wystarczająca jest choćby potencjalna możliwość wystąpienia negatywnych skutków praktyki wobec nieograniczonej liczby konsumentów.

I.

Istota praktyk wskazanych w pkt I.1-I.4 sentencji decyzji, określonych w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, związana jest z naruszeniem przez Spółkę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Art. 24 ustawy nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, ale powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lipca 2006r. III SZP 3/2006 stwierdził, że za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów *można uznać zachowania naruszające przepisy innych ustaw, które nakładają na przedsiębiorcę określone obowiązki względem konsumenta (...). Zachowania takie stanowią bowiem jednocześnie zachowania bezprawne i skutkują zniesieniem, ograniczeniem lub zniekształceniem praw konsumentów, wpływając tym samym na chronioną przez przepis obowiązującego prawa sferę ich interesów.*

W niniejszym przypadku bezprawność działań Spółki wynika z naruszenia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim.

1.

Art. 30 ust. 1 pkt 7, 11 i 15 ww. ustawy stanowi, że umowa o kredyt konsumencki powinna określać: rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy,

obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu i odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym.

Niewątpliwie powołany przepis nakłada na kredytodawcę szereg obowiązków wobec konsumenta. Na mocy art. 3 ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy, obowiązki te dotyczą także umowy pożyczki. Prezes Urzędu podziela stanowisko Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrażone w wyroku z dnia 13 czerwca 2005r. sygn. akt XVII Ama 30/04, odnoszące się do poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 20 lipca 2001r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. nr 100, poz. 1081 ze zm.), ale zachowujące aktualność także w obowiązującym stanie prawnym, że *skoro ustawodawca wyraźnie określił zakres niezbędnych danych zawartych w umowie kredytu konsumenckiego, to oczywistym jego celem było zagwarantowanie konsumentowi wiedzy w tym zakresie jako niezbędnej dla ochrony jego praw i interesów. Bez znaczenia jest przy tym, czy konsument z informacji tych uczyni użytek czy nie.*

Dokonane ustalenia wskazują, że w zawieranych z konsumentami umowach Spółka nie określiła rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (dalej: RRSO). Spółka podaje wprawdzie RRSO, ale dla przykładowych kwot pożyczek będących w jej ofercie, a nie dla pożyczki udzielanej konsumentowi na podstawie zawieranej umowy. Poniżej ppkt 3.1 umowy (zamieszczonego w pkt 3 o nazwie: Prowizja za udzielenie Pożyczki oraz Prowizja za przedłużenie okresu zwrotu Pożyczki) Spółka zamieściła tabelę, w której podaje trzy wartości RRSO dla trzech różnych, wybranych pożyczek. Parametry pożyczek ujętych w tabeli, w tym ich wysokość, są jednak inne niż parametry pożyczek udzielanych na podstawie zawieranych umów. I tak np. na podstawie umowy z dnia 27 grudnia 2013r. (k. 175- 181 akt) Spółka udzieliła konsumentowi pożyczki w kwocie 93.614,46 zł na okres 8 miesięcy. Dla tak określonej pożyczki Spółka nie podała RRSO. W tabeli zamieszczonej pod ppkt 3.1 Spółka wskazała natomiast RRSO dla pożyczek w kwotach: 60.000 zł, 70.000 zł i 80.000 zł udzielonych na okres 12 miesięcy, uwzględniając pozostałe dane w wysokości innej niż dla udzielanej pożyczki (tj. prowizję, tzw. ogólną kwotę zwrotu, którą Spółka utożsamia z łącznym zobowiązaniem do spłaty i tzw. ogólną wartość opłat dodatkowych, która według Spółki jest odpowiednikiem całkowitego kosztu pożyczki- k. 130- 131 akt). Z kolei na podstawie umowy z dnia 18 września 2013r. (k. 308- 313 akt) Spółka udzieliła konsumentowi pożyczki w kwocie 147.117,30 zł na okres 8 miesięcy. W umowie Spółka nie podała RRSO dla ww. pożyczki. W tabeli zamieszczonej poniżej ppkt 3.1 Spółka określiła natomiast RRSO dla pożyczek w kwotach: 100.000 zł, 110.000 zł i 120.000 zł udzielonych na okres 12 miesięcy, wskazując przy tym pozostałe parametry w wysokości innej niż dla udzielanej pożyczki.

Zgodnie z ustawową definicją, RRSO to całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym (art. 5 pkt 12 ustawy o kredycie konsumenckim). Ww. wartość powinna być obliczona według wzoru matematycznego podanego w załączniku nr 4 do ustawy. Jednolity, przyjęty przez ustawodawcę wzór służący obliczeniu RRSO pozwala na ukazanie proporcji całkowitego kosztu kredytu konsumenckiego do jego całkowitej kwoty. RRSO obrazuje zatem procentowe ujęcie kosztów ponoszonych przez konsumenta w stosunku do wypłaconej kwoty kredytu, w ujęciu rocznym. Niewątpliwie dzięki danym o wysokości RRSO konsument może porównać koszt kredytów oferowanych przez różnych kredytodawców. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania jest bowiem tym elementem, który stanowi miarodajne źródło oceny kosztów danej oferty, nawet przy zróżnicowaniu pozostałych parametrów umowy o kredyt konsumencki. Stąd też np. pożyczka na kwotę 1.000 zł udzielona na okres jednego roku, dla której suma wszystkich kosztów wynosi 200 zł będzie miała dużo niższą RRSO niż tzw. chwilówka na kwotę 1.000 zł udzielona na okres 30 dni, dla której suma wszystkich kosztów wynosić będzie 150 zł. Różnice w wartości RRSO dotyczyć będą także pożyczek w przedstawionych powyżej przykładach, tj. udzielonych

przez Spółkę na okres 8 miesięcy i uwzględnionych w tabelach pożyczek 12- miesięcznych, których poszczególne koszty są zupełnie inne.

W odpowiedzi na wezwanie Prezesa Urzędu, pismem z dnia 5 września 2014r. Spółka wyjaśniła, że zamieszczona w umowach tabela *ma charakter informacyjny i ma służyć prezentacji miarodajnych przykładów kosztów związanych z udzieleniem konsumentowi pożyczek we wskazanych w tabeli wysokościach*. Spółka przyznała więc, że wskazane w umowach RRSO jest tylko „przykładem”. Nie jest to tym samym wartość obrazująca całkowity koszt kredytu, który ponosi konsument, a który wyrażony jest jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym. Oznacza to, że zawierane przez Spółkę umowy pożyczki nie spełniają wymogu formalnego w zakresie określenia RRSO, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim.

W ww. umowach Spółka nie podała także, wbrew wymogom art. 30 ust. 1 pkt 11 ustawy o kredycie konsumenckim, wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego. W pkt 3.3 umów wskazano jedynie, że odsetki z tytułu opóźnienia w spłacie pożyczki oraz za opóźnienia w zapłacie innych zobowiązań pieniężnych wskazanych w umowie wynoszą czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym. W ocenie Prezesa Urzędu, podanie ww. informacji nie jest wystarczające do uznania, że Spółka prawidłowo określiła roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego. Spółka powinna bowiem podać konkretną wysokość (wartość) procentową na dzień zawarcia umowy.

Za brak formalny umowy Prezes Urzędu uznaje także niepodanie w umowach pożyczek informacji dotyczących sposobu i skutków odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązku zwrotu przez konsumenta udostępnionej pożyczki i odsetek zgodnie z rozdziałem 5 oraz kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym. Obowiązek wskazania tych informacji w umowach o kredyt konsumencki wynika z art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy o kredycie konsumenckim.

Należy podkreślić, że przepisy rozdziału 5 ww. ustawy, które regulują kwestie odstąpienia konsumenta od umowy, mają charakter bezwzględnie obowiązujący. Przepisy te określają zarówno sposób, w jaki konsument może skorzystać z przyznanego mu prawa, jak i skutki odstąpienia od umowy, w tym wzajemne prawa i obowiązki stron.

W zawieranych z konsumentami umowach Spółka prawidłowo określiła jedynie termin, w jakim konsument może odstąpić od umowy bez podania przyczyny podając, że konsument może skorzystać z tego prawa w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy (pkt 5.6 umów). Spółka nie podaje natomiast pozostałych informacji odnoszących się do odstąpienia konsumenta od umowy, wymienionych w powołanym powyżej przepisie. W umowach nie wskazano np. stosownie do art. 53 ust. 4 i 5 ustawy o kredycie konsumenckim, że termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazany przez pożyczkodawcę adres oświadczenie o odstąpieniu od umowy, a dla zachowania terminu wystarczające jest wysłanie oświadczenia przed jego upływem. W umowach nie określono także obowiązku zwrotu przez konsumenta otrzymanej pożyczki i odsetek zgodnie z przepisami rozdziału 5 tej ustawy. Nie podano w nich np., że konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej spłaty. Nie wskazano poza tym m.in., że konsument ma obowiązek zwrócić niezwłocznie kwotę udostępnionej pożyczki wraz z odsetkami, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy (art. 54 ust. 1 i 2 ww. ustawy). W zawartych umowach nie ma również postanowień, które określałyby kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym, co uniemożliwia konsumentowi bezpośrednio obliczenie, jaką kwotę odsetek za okres korzystania z pożyczki powinien zwrócić w przypadku odstąpienia od umowy.

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu uznał, że Spółka naruszyła art. 30 ust. 1 pkt 7, 11 i 15 ustawy o kredycie konsumenckim.

2.

Zdaniem Prezesa Urzędu, w umowach zawartych przez Spółkę z konsumentami zamieszczono nierzetelne informacje o wysokości całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta. Art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim stanowi, że umowa o kredyt konsumencki powinna określać całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia. Stosownie do art. 5 pkt 8 ww. ustawy, całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta to suma całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu.

Jak ustalono, w umowach Spółka nie posługuje się ustawowym pojęciem „całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta”, ale używa zwrotu „łączne zobowiązanie do spłaty”. Niemniej z wyjaśnień Spółki wynika, że utożsamia to pojęcie z pojęciem całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta w rozumieniu art. 5 pkt 8 ustawy. Zgodnie z wyjaśnieniami Spółki, na łączne zobowiązanie do spłaty składają się: całkowity koszt pożyczki (tj. odsetki od udzielonej pożyczki, koszty zabezpieczenia pożyczki koszty poprzez zawarcie umów przewłaszczenia na zabezpieczenie w formie aktu notarialnego i prowizja za udzielenie pożyczki) oraz kwota samej pożyczki. Spółka nie przedstawiła jednak szczegółowego wyliczenia kosztów składających się na całkowitą kwotę do zapłaty podnosząc, że jest to bezcelowe, ponieważ wartości te wynikają wprost z przesłanych umów (*k. 130-131 i 722 akt*).

Należy zauważyć, że w niektórych z zawartych umów Spółka nie określiła całkowitej kwoty do zapłaty poprzez zsumowanie całkowitego kosztu pożyczki (czyli wszelkich kosztów, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o pożyczkę- por. art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim) oraz całkowitej kwoty pożyczki (czyli sumy wszystkich środków pieniężnych, które Spółka udostępniła konsumentowi na podstawie umowy pożyczki- por. art. 5 pkt 7 ww. ustawy). Np. w umowie z dnia 22 października 2012r. (*k. 46- 50 akt*) całkowita kwota do zapłaty wynosi 39.200 zł i jest równa całkowitemu kosztowi pożyczki, co oznacza, że Spółka nie uwzględniła w niej kwoty udzielonej konsumentowi pożyczki. W umowie z dnia 13 sierpnia 2013r. (*k. 138- 143 akt*) całkowita kwota do zapłaty wynosi 55.040 zł i jest wyższa niż suma całkowitego kosztu pożyczki i kwoty udostępnionej konsumentowi pożyczki (25.963,47 zł + 19.076,53 zł= 45.040 zł). Całkowita kwota do zapłaty w umowie z dnia 21 lutego 2013r. (*k. 24- 28 akt*) została określona w wysokości 50.320 zł. Jednak zsumowanie podanego w umowie całkowitego kosztu pożyczki i całkowitej kwoty pożyczki prowadzi do ustalenia tej wartości w wysokości 49.942,72 zł (14.631,39 zł + 35.311,33 zł). Natomiast w umowach z dnia: 31 stycznia 2013r. (*k. 201- 206 akt*) i 8 października 2013r. (*k. 417- 421 akt*) całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta jest niższa niż suma uwzględnionego w tych umowach całkowitego kosztu pożyczki i całkowitej kwoty pożyczki. Wskazana w pierwszej umowie całkowita kwota do zapłaty wynosi 90.100 zł, podczas gdy wartość wynikająca z sumowania podanego w umowie całkowitego kosztu pożyczki i kwoty pożyczki wynosi 92.340,82 zł (41.581,64 zł + 50.759,18 zł). W drugiej umowie całkowita kwota do zapłaty wynosi 60.600 zł i jest niższa niż suma wskazanego całkowitego kosztu pożyczki i kwoty udostępnionej konsumentowi pożyczki (32.712,65 zł + 29.887,35 zł = 62.600 zł).

W świetle poczynionych ustaleń nie można uznać, że dane o wysokości całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta ustalonej na dzień zawarcia umowy, które Spółka podaje w umowach, są rzetelne. Spółka nie określiła bowiem tej wartości w znaczeniu, jakie nadaje temu pojęciu art. 5 pkt 8 ustawy o kredycie konsumenckim.

Prezes Urzędu stwierdził zatem, że Spółka naruszyła ww. przepisy ustawy o kredycie konsumenckim.

3.

Z punktu widzenia rzetelności przekazywanych informacji wątpliwości Prezesa Urzędu wzbudziła także wskazana w umowach pożyczki Spółki podstawa prawna odstąpienia konsumenta od umowy. W pkt 5.6 umów przewidziano, że „zgodnie z art. 16c ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, pożyczkobiorca może każdorazowo bez podania przyczyny odstąpić od umowy pożyczki w terminie 14 dni od daty jej zawarcia”.

Wyjaśnienia wymaga, że wymieniony przepis przyznawał konsumentowi prawo odstąpienia od umowy o usługi finansowe zawartej na odległość (ww. ustawa utraciła moc z dniem 25 grudnia 2014r., z chwilą wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2014r. o prawach konsumenta- Dz.U. z 2014r. poz. 827). Art. 16 a ust. 3 powołanej ustawy zastrzegał przy tym, że przepisów ustawy nie stosuje się do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa. Do umów tych zastosowanie miały przepisy ustawy o kredycie konsumenckim. Uwzględniając powyższe regulacje, Spółka nie powinna więc wskazywać art. 16 c ww. ustawy jako przepisu, zgodnie z którym konsument ma prawo odstąpić od zawartej z nią umowy pożyczki. Z drugiej strony warto też zauważyć, że Spółka nie zawierała z konsumentami umów przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość. Spółka poinformowała, że nigdy nie zawarła w taki sposób umowy pożyczki (*k. 6- 7 akt*). Także z tej przyczyny Spółka nie powinna powoływać się na przepisy dotyczące odstąpienia od umów zawieranych na odległość.

Należy zarazem podkreślić, że ustawa o kredycie konsumenckim nie zobowiązuje kredytodawcy do podania przepisu, na mocy którego konsument może odstąpić od umowy. Była już mowa, że art. 30 ust. 1 pkt 15 tej ustawy nakłada na kredytodawcę obowiązek określenia w umowie o kredyt konsumencki: terminu, sposobu i skutków odstąpienia konsumenta od umowy oraz obowiązku zwrotu udostępnionego kredytu i odsetek zgodnie z rozdziałem 5 ustawy. Jeśli jednak Spółka zdecydowała się na podanie ustawowej podstawy odstąpienia od umowy, powinna wskazać właściwy przepis prawa. W niniejszym przypadku przepisem tym jest art. 53 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z którym konsument ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy.

Nie może tym samym budzić wątpliwości, że w świetle art. 53 ust. 1 obowiązującej od 18 grudnia 2011r. ustawy o kredycie konsumenckim podane przez Spółkę w umowach informacje o podstawie prawnej odstąpienia konsumenta od umowy są nierzetelne.

W opinii Prezesa Urzędu, ww. nierzetelne informacje wpływają na zakres poinformowania konsumenta o przyznanym mu uprawnieniu, sposobie jego wykonania i wynikających z tego skutków, w szczególności dotyczących praw i obowiązków stron. W obydwu ustawach kwestie te zostały uregulowane odmiennie. Jest to o tyle istotne, że jak już wcześniej zaznaczono, w umowach Spółka nie określiła obowiązku zwrotu przez konsumenta udostępnionej pożyczki i odsetek zgodnie z rozdziałem 5 ustawy o kredycie konsumenckim. Art. 16 c ust. 4 powołanej w umowach ustawy stanowił m.in., że w przypadku odstąpienia od umowy konsument zwolniony jest z wszelkich zobowiązań, a to, co strony świadczyły ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba, że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu, w terminie 30 dni. Ust. 5 tego przepisu przewidywał, że w przypadku rozpoczętego za zgodą konsumenta świadczenia usług przed upływem tego terminu, przedsiębiorca mógł żądać zapłaty ceny za usługę rzeczywiście wykonaną.

Art. 54 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim zastrzega natomiast, że konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu. Art. 54 ust. 4 przewiduje dodatkowo, że w przypadku odstąpienia od umowy kredytodawcy nie

przysługują żadne inne opłaty, z wyjątkiem bezzwrotnych kosztów poniesionych przez niego na rzecz organów administracji publicznej oraz opłat notarialnych. Art. 54 ust. 2 ustawy nakłada na konsumenta obowiązek niezwłocznego zwrotu udostępnionego kredytu wraz z odsetkami, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

Dlatego też Prezes Urzędu uznał, że zakwestionowane działania Spółki są sprzeczne z art. 53 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.

4.

Prezes Urzędu uznał ponadto, że Spółka zamieszcza nierzetelne i niepełne informacje we wzorach oświadczeń o odstąpieniu od umowy. Elementem składanego przez konsumenta oświadczenia, które zamieszczono we wzorze, jest stwierdzenie: „mam świadomość, iż w związku z niniejszym odstąpieniem zobowiązany/a jestem do niezwłocznej wpłaty na rachunek Pożyczkodawcy o numerze ... kwoty, na którą składają się: kwota pożyczki oraz prowizja za udzielenie pożyczki”.

Należy wskazać, że na mocy przepisów ustawy o kredycie konsumenckim kredytodawca nie ma obowiązku zamieszczenia we wzorze oświadczenia o odstąpieniu od umowy informacji o terminie bądź warunkach zwrotu udostępnionego konsumentowi kredytu konsumenckiego. Art. 53 ust. 3 tej ustawy stanowi, że we wzorze oświadczenia o odstąpieniu od umowy kredytodawca ma obowiązek oznaczyć swoje imię, nazwisko (nazwę) i adres zamieszkania (siedzibę). Skoro jednak Spółka zamieściła dodatkowe informacje w tym dokumencie, powinna przedstawić je w sposób nienaruszający regulacji ustawowych.

Jak już podkreślono, przepisy ww. ustawy określające obowiązki konsumenta w razie odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki stanowią, że jedynymi kosztami, które należne są kredytodawcy w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy są odsetki za okres korzystania z kredytu i ewentualnie koszty poniesione na rzecz określonych organów i opłaty notarialne (art. 54 ust. 1 i 4 ustawy). Wymieniona we wzorze oświadczenia prowizja nie należy do kategorii ww. kosztów, co skutkuje stwierdzeniem, że przekazywane przez Spółkę informacje o obowiązku zwrotu przez konsumenta kwoty pożyczki wraz z prowizją są nierzetelne.

Należy przy tym wyjaśnić, że sposób określenia przez Spółkę danych w dokumentacji kredytowej prowadzi do wniosku, że pojęcie „kwota pożyczki”, które występuje w zakwestionowanym wzorze oświadczenia o odstąpieniu od umowy jest tożsame z pojęciem „wysokość pożyczki” w zawieranych umowach, które oznacza kwotę udostępnionej konsumentowi pożyczki wraz z kredytowanymi kosztami. W umowach Spółka odróżnia pojęcie „wysokość pożyczki” od pojęcia „kwota do wypłaty”, przez które rozumie wartość środków, które faktycznie otrzymuje pożyczkobiorca na podstawie umowy. Np. w umowie z dnia 21 lutego 2013r. (*k. 24- 28 akt*) „kwota do wypłaty” wynosi 1.311,33 zł, a „wysokość pożyczki” 45.538,47 zł. Wartość „kwoty do wypłaty” wynika z pomniejszenia kwoty z pozycji „wysokość pożyczki” o kwotę prowizji, koszty notarialne i kwotę przekazaną na spłatę zaległości komorniczych konsumenta. Zdaniem Prezesa Urzędu, nieracjonalne byłoby w niniejszym przypadku przyjęcie, że informacje zamieszczone w ww. wzorze oświadczenia odnoszą się do kwoty faktycznie wypłaconej konsumentowi pożyczki, a nie kwoty stanowiącej tzw. wysokość pożyczki. W podanym przykładzie konsument musiałby wówczas zwrócić Spółce tylko 9.849,80 zł, czyli kwotę do wypłaty w wysokości 1.311,33 zł i prowizję w wysokości 8.538,47 zł. Z tego względu Prezes Urzędu uznaje, że informacje wskazujące na obowiązek zwrotu kwoty pożyczki wraz z prowizją są sprzeczne z art. 54 ust. 1 i 4 ustawy o kredycie konsumenckim.

Ponadto, zgodnie z art. 54 ust. 2 tej ustawy, konsument ma obowiązek niezwłocznego zwrotu kredytodawcy kwoty udostępnionego kredytu wraz z odsetkami, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy. W stosowanym przez Spółkę wzorze oświadczenia zaznaczono, że konsument jest zobowiązany do niezwłocznego zwrotu kwoty pożyczki i prowizji. Nie sprecyzowano jednak, że „niezwłoczny” zwrot może nastąpić nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy. W tym zakresie przekazane przez Spółkę informacje są niepełne, a przez to również nierzetelne.

Biorąc pod uwagę powyższe, Prezes Urzędu uznał, że zakwestionowane powyżej w pkt I.1- I.4 działania Spółki naruszają wskazane przepisy ustawy o kredycie konsumenckim. Uwzględniając, że zachowania te naruszają jednocześnie zbiorowe interesy konsumentów Prezes Urzędu przypisał Spółce stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W odniesieniu do wszystkich omówionych powyżej praktyk Prezes Urzędu orzekł na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nakazując Spółce zaniechanie ich stosowania Zdaniem Prezesa Urzędu, fakt, iż co najmniej od września 2014r. Spółka nie zawarła żadnej umowy z konsumentami (por. informacje zamieszczone w piśmie Spółki z dnia 5 maja 2015r.- *k. 735 akt*), nie może być utożsamiany z zaniechaniem stosowania ww. praktyk. Spółka nie podjęła żadnych działań w celu zaprzestania ich stosowania, w szczególności Spółka nie usunęła z obrotu prawnego, ani nie zmieniła wzorców umownych, które wykorzystuje w procesie zawierania umów z konsumentami. Skutkuje to uznaniem, że Spółka nadal oferuje konsumentom możliwość zawierania umów na zakwestionowanych w niniejszym postępowaniu warunkach. Niezawarcie żadnych umów w ostatnim czasie może być więc wynikiem przypadku i tego, że żaden z konsumentów nie zdecydował się na zawarcie umowy ze Spółką od ww. daty. Okoliczność ta nie wynika jednak z tego, że Spółka zmieniła swoje działania bądź wycofała swoją ofertę z obrotu. W opinii Prezesa Urzędu, takie ustalenia i ocena zachowania Spółki są prawidłowe także w odniesieniu do praktyki z pkt I.4 sentencji decyzji. Pomimo informacji o weryfikacji wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy i stosowaniu nowego wzoru (*k. 710- 711 akt*), Spółka nie była w stanie wykazać, z jaką datą wprowadziła do obrotu nowy wzór oświadczenia i do których z zawartych umów go zastosowała. Dlatego też Prezes Urzędu uznał, że Spółka nie wykazała faktu zaniechania stosowania praktyk przypisanych jej w pkt I.1-I.4 sentencji decyzji, zgodnie ze spoczywającym na niej ciężarem dowodu wynikającym z art. 27 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu orzekł tym samym jak w pkt I sentencji.

II.

Bezprawność praktyki przypisanej Spółce w pkt II, określonej w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu wywiódł z naruszenia art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna).

W zawieranych z konsumentami umowach Spółka zamieściła postanowienia o treści: „Każdorazowo w przypadku opóźnienia pożyczkobiorcy w spłacie pożyczki i podjęcia przez pożyczkodawcę działań w celu wyegzekwowania zapłaty długu, przez które strony rozumieją datę wysłania pierwszego wezwania do zapłaty, pożyczkodawca może naliczyć dodatkową opłatę za podjęcie działań zmierzających do odzyskania długu, w wysokości 0,5% salda zadłużenia za każdy dzień opóźnienia w spłacie” (pkt 3.5/3.6) oraz „W przypadku opóźnienia w spłacie udzielonej pożyczki wynoszącej ponad 5 dni,

pożyczkobiorca zobowiązany jest do zapłaty kwoty 30.00 zł tytułem kary umownej za niewykonanie zobowiązania pomimo doręczenia pierwszego wezwania do zapłaty po dniu spłaty pożyczki, kwoty 50 zł tytułem kary umownej za niewykonanie zobowiązania pomimo doręczenia każdego kolejnego wezwania do zapłaty” (pkt 6.2 a oraz e).

Prezes Urzędu uznał, że ww. postanowienia naruszają art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego. Zastrzeżona przez Spółkę w pierwszym postanowieniu dodatkowa opłata w wysokości 0,5% salda zadłużenia za każdy dzień opóźnienia w spłacie pożyczki jest w istocie karą umowną. Taki charakter mają również opłaty przewidziane w drugim postanowieniu, które Spółka określa wprost jako kary umowne za niewykonanie zobowiązania przez konsumenta. W obydwu przypadkach mamy do czynienia z opłatami, które stanowią rekompensatę dla Spółki za szkodę wynikającą z opóźnienia konsumenta w spłacie pożyczki, a więc za niewykonanie zobowiązania, które ma charakter pieniężny. Co do zasady w tej sytuacji nie jest dozwolone zastrzeżenie kary umownej (por. także uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2003r. sygn. akt III CZP 61/03).

W ustalonych okolicznościach Spółka mogłaby jedynie, na podstawie art. 481 § 1 Kodeksu cywilnego, żądać od konsumenta odsetek za czas opóźnienia w spełnieniu jego świadczenia, chociażby nie poniosła żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które konsument nie ponosi odpowiedzialności.

W konsekwencji Prezes Urzędu stwierdził, że Spółka naruszyła art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego. Uwzględniając, że jej działania godzą także w zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu przypisał Spółce stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Podobnie jak w przypadku praktyk wskazanych w pkt I.1- I.4 sentencji decyzji, w niniejszej sprawie Prezes Urzędu orzekł na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nakazując Spółce zaniechanie stosowania ww. praktyki. Prezes Urzędu uznał, że Spółka nie wykazała faktu zaniechania jej stosowania, zgodnie z art. 27 ust. 3 ww. ustawy.

III.

Stosownie do art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24 ustawy. Art. 106 ust. 3 ww. ustawy, wskazujący sposób obliczania obrotu, przewiduje m.in. w pkt 1, że obrót oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat- w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości. Art. 106 ust. 5 ustawy stanowi przy tym, że w przypadku gdy przedsiębiorca w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary nie osiągnął obrotu lub osiągnął obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100.000 euro, Prezes Urzędu nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1 uwzględnia średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary.

Z informacji Spółki potwierdzonych rachunkiem zysków i strat wynika, że jej obrót w 2014r. wyniósł [usunięto] zł, co uwzględniając średni kurs euro ogłoszony przez Narodowy Bank Polski w dniu 31 grudnia 2014r., tj. 4,2623 zł, stanowi [usunięto] euro (stosownie do art. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, przeliczenie wartości euro oraz innych walut obcych na złote oraz wartości złotego na euro jest dokonywane według kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary).

Z uwagi na powyższe, nakładając na Spółkę karę pieniężną Prezes Urzędu zastosował kryteria określone w ust. 5 art. 106 ustawy, opierając się na średnim obrocie uzyskanym przez Spółkę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary. Jak ustalono, w 2013r. Spółka osiągnęła obrót w wysokości [usunięto] zł, a w 2012r.- w wysokości [usunięto] zł. W trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary, czyli w 2012r., 2013r. i 2014r., średni obrót Spółki w rozumieniu ww. przepisu wyniósł [usunięto] zł po zaokrągleniu, tj. [usunięto] euro po zaokrągleniu. Maksymalna kara pieniężna, która mogłaby zostać nałożona na Spółkę wynosi [usunięto] zł, czyli [usunięto] euro.

Kara pieniężna za naruszenie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o którym mowa w art. 24 ustawy, ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes Urzędu. Należy zwrócić uwagę, że przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają jakichkolwiek przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 ustawy te okoliczności, które Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej. Są to w szczególności okoliczności naruszenia przepisów ustawy oraz uprzednie naruszenie przepisów ustawy, a także: okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia (art. 111 ust. 1 pkt 1 ustawy).

Ustalając wysokość kar pieniężnych Prezes Urzędu bierze również pod uwagę okoliczności łagodzące oraz obciążające, które wystąpiły w sprawie. Zgodnie z art. 111 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, okolicznościami łagodzącymi są w szczególności: dobrowolne usunięcie skutków naruszenia, zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu, podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków oraz współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania. Wśród zamkniętego katalogu okoliczności obciążających art. 111 ust. 4 pkt 2 ustawy wymienia: znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków, znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonanym naruszeniem, dokonanie uprzednio podobnego naruszenia oraz umyślność naruszenia.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, przede wszystkim charakter zarzuconych Spółce praktyk i ich możliwe skutki w sferze ekonomicznych i pozaekonomicznych interesów konsumentów, Prezes Urzędu uznał za uzasadnione nałożenie na Spółkę kar pieniężnych za każdą ze stwierdzonych praktyk.

Ocena zgromadzonego materiału dowodowego wskazuje na nieumyślne naruszenie przez Spółkę przepisów ustawy. Zdaniem Prezesa Urzędu, Spółka naruszyła zasady ostrożności w relacjach z konsumentami. Jako profesjonalista Spółka ma obowiązek znać przepisy, które dotyczą warunków świadczenia usług finansowych na rzecz konsumentów. Obowiązek ten dotyczy w szczególności przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, która ma podstawowe znaczenie dla określenia praw i obowiązków stron umowy kredytu konsumenckiego. Spółka powinna znać również przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zastrzeżenia kary umownej. Uwzględnienie przez Spółkę powszechnie obowiązujących przepisów prawa nie wymaga zachowania przez nią szczególnej bądź nadzwyczajnej staranności. Prezes Urzędu uznał, że Spółka mogła bez przeszkód ustalić, jakie obowiązki nakładają na niego obowiązujące przepisy prawa w zakresie udzielania pożyczek konsumentom, w tym w zakresie wymogów formalnych zawieranych przez nią umów kredytu konsumenckiego. Spółka mogła też bez przeszkód ustalić, że kara umowna może

być zastrzeżona tylko w przypadku niewykonania przez dłużnika zobowiązania niepieniężnego. W opinii Prezesa Urzędu, stwierdzone praktyki wynikają z niedochowania przez Spółkę należytej staranności.

Ustalając wysokość kar Prezes Urzędu uwzględnił okoliczności naruszenia przez Spółkę przepisów ustawy oraz okres, stopień i skutki rynkowe stwierdzonych naruszeń. Prezes Urzędu rozważył ponadto, czy wysokość kar za poszczególne naruszenia powinna podlegać modyfikacjom z uwagi na okoliczności łagodzące lub obciążające.

1.

Praktyka przypisana Spółce w **pkt I.1** sentencji decyzji związana jest z naruszeniem obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji na etapie zawierania kontraktu, ale może wywierać wpływ także jego wykonanie. Ww. praktykę Spółka stosuje ponad 1 rok. Umowy pożyczki nie spełniające wymogów formalnych Spółka zawiera z konsumentami co najmniej od października 2012r.

Poprzez niewskazanie w zawieranych umowach określonych danych o pożyczce Spółka naruszyła prawo konsumenta do uzyskania informacji o istotnych postanowieniach tego rodzaju umowy. Art. 30 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim precyzyjnie formułuje zakres danych, jakie muszą być zawarte w umowie kredytu konsumenckiego, gwarantując tym samym konsumentowi określony poziom wiedzy. Dlatego każdy brak formalny w umowach zawieranych przez Spółkę z konsumentami narusza prawo konsumenta do informacji.

Zdaniem Prezesa Urzędu, ocena omawianego naruszenia, jak również skutków rynkowych prowadzi do wniosku, że jego znaczny stopień szkodliwości wynika przede wszystkim z niewskazania w umowach rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania jest tym współczynnikiem, który stanowi miarodajne źródło oceny kosztów danej oferty, nawet przy zróżnicowaniu pozostałych parametrów umowy o kredyt konsumencki. Niewskazanie tej wartości oznacza, że konsument jest pozbawiony obiektywnej informacji o kosztach pożyczki, co może prowadzić do podjęcia przez niego niekorzystnej decyzji o skorzystaniu z danej oferty. Brak informacji o stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego jest natomiast mniej istotny dla konsumenta zawierającego umowę pożyczki, ponieważ dotyczy oprocentowania pożyczki w sytuacji dla niego hipotetycznej w chwili zawarcia umowy, tj. niedokonania spłaty pożyczki w ustalonym terminie. Z kolei niewskazanie w umowach sposobu i skutków odstąpienia konsumenta od umowy czy warunków zwrotu udostępnionej pożyczki, pozbawia konsumenta informacji o podstawowym prawie przyznanym mu przez ustawę i tym, w jaki sposób może z niego skorzystać oraz jakie są tego konsekwencje. Brak tych informacji może nawet powodować, że konsument zrezygnuje z ww. prawa. Niewskazanie kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym może utrudniać konsumentowi ustalenie, jaką kwotę odsetek powinien zwrócić Spółce za okres korzystania z pożyczki w razie odstąpienia od umowy. Bez wątplenia wskutek praktyki Spółki może dojść do naruszenia pozaekonomicznych, a pośrednio też ekonomicznych interesów konsumentów na etapie zawierania i wykonania umowy.

Uwzględniając wskazane okoliczności Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie **[usunięto]** % średniego obrotu Spółki uzyskanego w 2012r., 2013r. i 2014r., tj. 1.967 zł po zaokrągleniu.

Prezes Urzędu uznał, że w przypadku ww. naruszenia nie ma okoliczności łagodzących, które wpływałyby na obniżenie kary. Należy w szczególności zauważyć, że Spółka nie udowodniła, iż zaniechała stosowania tej praktyki. W opinii Prezesa Urzędu, nie ma też okoliczności obciążających, które przemawiałyby za podwyższeniem kary. Przede

wszystkim Spółce nie można przypisać umyślności działania, a więc zamiaru naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ostatecznie za stosowanie praktyki określonej w pkt I.1 sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył na Spółkę karę pieniężną w wysokości 1.967 zł.

Praktyka z **pkt I.2** sentencji decyzji polega również na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji na etapie kontraktowania. Tak jak praktyka omówiona powyżej w pkt 1, może jednak wywierać wpływ na wykonanie kontraktu. Spółka stosuje ww. praktykę przez okres dłuższy niż 1 rok. Umowy, w których występują stwierdzone nieprawidłowości Spółka zawiera z konsumentami co najmniej od października 2012r.

Ze swej natury praktyka Spółki może nawet w znacznym stopniu naruszać pozaekonomiczne interesy konsumentów, a w konsekwencji także ich interesy ekonomiczne. Jej szkodliwość wyraża się w naruszeniu prawa konsumenta do uzyskania rzetelnych danych o całkowitej kwocie do zapłaty, która powinna być podana na dzień zawarcia umowy. Podanie przez Spółkę tej wartości w umowach w wysokości innej niż wynikająca z sumy całkowitego kosztu pożyczki i całkowitej kwoty pożyczki, skutkuje pozbawieniem konsumenta podstawowej informacji o cenie otrzymanej pożyczki i tym, ile faktycznie zapłaci za pożyczkę. Zważywszy na fakt, że informacje o całkowitej kwocie do zapłaty mają podstawowe znaczenie dla oceny warunków finansowych pożyczki, praktyka powódki może co najmniej utrudniać konsumentowi dokonanie właściwej oceny oferty Spółki na etapie zawierania umowy. Ponadto, wskutek tej praktyki konsument może np. dopiero w trakcie wykonywania umowy i spłaty pożyczki dowiedzieć się, że podana w umowie całkowita kwota do zapłaty nie stanowi w rzeczywistości sumy całkowitego kosztu pożyczki i całkowitej kwoty pożyczki.

Zdaniem Prezesa Urzędu, przedstawione okoliczności przesądzają o ustaleniu kwoty bazowej kary na poziomie **[usunięto]** % średniego obrotu Spółki uzyskanego w 2012r., 2013r. i 2014r., tj. 1.475 zł po zaokrągleniu.

W ocenie Prezesa Urzędu, w niniejszej sprawie nie ma podstaw do gradacji kary. Nie ma bowiem okoliczności łagodzących, które wpływałyby na jej zmniejszenie, ani okoliczności obciążających, które przemawiałyby za jej podwyższeniem.

Z uwagi na powyższe, za stosowanie praktyki określonej w pkt I.2 sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył na Spółkę karę pieniężną w wysokości 1.475 zł po zaokrągleniu.

Praktykę polegającą na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji Prezes Urzędu przypisał Spółce ponadto w **pkt I.3** sentencji decyzji, w związku z zamieszczaniem w zawieranych z konsumentami umowach pożyczek nierzetelnych informacji o podstawie prawnej odstąpienia konsumenta od umowy. Praktyka ta ujawnia się na etapie zawierania kontraktu, ale może wywierać wpływ na jego wykonanie. Prezes Urzędu wziął pod uwagę, że Spółka stosuje ww. praktykę przez okres dłuższy niż 1 rok, tj. co najmniej od października 2012r.

Oceniając stopień oraz skutki rynkowe stwierdzonego naruszenia Prezes Urzędu uwzględnił, że ww. praktyka narusza prawo konsumenta do uzyskania rzetelnych informacji dotyczących nie tylko podstawy prawnej, ale także samego prawa odstąpienia od umowy i skutków realizacji tego prawa przez konsumenta. Prawo odstąpienia od ww. umowy przyznaje konsumentowi obowiązująca ustawa o kredycie konsumenckim. Co za tym idzie, przepisy tej właśnie ustawy regulują warunki i skutki odstąpienia konsumenta od umowy. Powołanie jako podstawy prawnej uprawnienia konsumenta innego przepisu niż art. 53 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, który przy tym nie obowiązuje, powoduje, że konsument nie otrzymuje m.in. rzetelnych informacji o tym, w jaki sposób powinna być rozliczona udzielona mu pożyczka. Z tego względu ww. praktyka może negatywnie

oddziaływać na interesy pozaekonomiczne i ekonomiczne konsumenta na etapie wykonania umowy, co do jego obowiązków wobec Spółki.

Prezes Urzędu uznał, że wymienione okoliczności uzasadniają ustalenie kwoty bazowej kary na poziomie [usunięto] % średniego obrotu Spółki uzyskanego w 2012r., 2013r. i 2014r., tj. 983 zł po zaokrągleniu.

W rozpatrywanej sprawie Prezes Urzędu nie dopatrywał się okoliczności obciążających ani okoliczności łagodzących, które wpływałyby na wysokość kary.

Dlatego za stosowanie praktyki określonej w pkt I.3 sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył w konsekwencji na Spółkę karę pieniężną w wysokości 983 zł.

Ostatnia z praktyk polegających na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, stwierdzona w **pkt I.4** sentencji decyzji, dotyczy przekazywania konsumentom nierzetelnych i niepełnych informacji we wzorach oświadczeń o odstąpieniu od umowy, doręczanych konsumentom przy zawarciu umowy. Przypisana Spółce praktyka związana jest z etapem zawierania kontraktu, jednak może wpływać na jego wykonanie. Jak ustalono, wzory oświadczeń, które zakwestionował Prezes Urzędu, Spółka stosowała co najmniej od sierpnia 2012r.

Wbrew art. 54 ust. 1, 2 i 4 ustawy o kredycie konsumenckim Spółka wskazuje w ww. dokumentach nierzetelne i niepełne informacje o konieczności niezwłocznego zwrotu przez konsumenta, w razie odstąpienia od umowy, kwoty pożyczki oraz prowizji. Zgodnie z przepisami ww. ustawy, konsument nie jest zobowiązany do zwrotu prowizji w przypadku odstąpienia od umowy- konsument ma obowiązek zwrócić pożyczkę wraz z odsetkami za okres korzystania z pożyczki. Konsument powinien ponadto zwrócić kwotę udostępnionej pożyczki nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu, o czym Spółka nie informuje. Wskutek zakwestionowanej praktyki Spółki konsument może powziąć wątpliwości na etapie wykonania umowy co do spoczywających na nim obowiązków w razie skorzystania z prawa odstąpienia od umowy.

Wskazane okoliczności przesądziły o ustaleniu kwoty bazowej kary na poziomie [usunięto] % średniego obrotu Spółki uzyskanego w trzech latach poprzedzających rok nałożenia kary, tj. 983 zł po zaokrągleniu.

W ocenie Prezesa Urzędu, w rozpatrywanej sprawie nie występują okoliczności obciążające bądź łagodzące, które wpływałyby na wymiar kary.

Tym samym za stosowanie omawianej praktyki Prezes Urzędu nałożył na Spółkę karę pieniężną w wysokości 983 zł.

2.

W **pkt II** sentencji decyzji Prezes Urzędu uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Spółki polegające na stosowaniu w zawieranych z konsumentami umowach postanowień, na mocy których może obciążyć konsumentów karą umowną za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania pieniężnego. Pomimo, że praktyka Spółki dotyczy etapu zawierania kontraktu, może też wywierać istotny wpływ na jego wykonanie. Spółka stosuje ww. praktykę co najmniej od października 2012r.

Zakwestionowana praktyka narusza przede wszystkim ekonomiczne interesy konsumentów, nakładając na nich obowiązek zapłaty kary umownej w razie opóźnienia w spłacie pożyczki. Zgodnie z art. 483 § 1 Kodeksu cywilnego, kara umowna może być zastrzeżona jedynie za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania niepieniężnego. Obciążenie konsumenta obowiązkiem zapłaty kary umownej może powodować, że konsument poniesie wyższe koszty w związku z niewykonaniem umowy, niż w przypadku, gdyby Spółka prawidłowo zastosowała obowiązujące przepisy prawa i zgodnie np. z art. 481 § 1 Kodeksu cywilnego zastrzegła odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia. Stopień naruszenia przez Spółkę przepisów ustawy może być zatem znaczny.

Biorąc pod uwagę powyższe, Prezes Urzędu ustalił kwotę bazową kary na poziomie [usunięto] % średniego obrotu Spółki uzyskanego w trzech latach poprzedzających rok nałożenia kary, tj. 2.458 zł po zaokrągleniu.

W dalszym etapie kalkulacji kary Prezes Urzędu nie znalazł okoliczności obciążających bądź łagodzących, które wpływałyby na wysokość kary.

W konsekwencji za stosowanie praktyki wskazanej w pkt II sentencji decyzji Prezes Urzędu nałożył zatem na Spółkę karę pieniężną w wysokości 2.458 zł.

Zdaniem Prezesa Urzędu, orzeczone kary są adekwatne do okoliczności, a także okresu, stopnia i skutków rynkowych naruszenia przez Spółkę przepisów ustawy. Kary te pełnią funkcję represyjną, stanowiąc sankcję i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy oraz prewencyjną, zapobiegającą ponownemu ich naruszeniu przez Spółkę. Warto podkreślić także ich walor wychowawczy, odstraszaający innych przedsiębiorców udzielających kredytów konsumenckich przed stosowaniem w przyszłości tego typu praktyk w obrocie z konsumentami.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 479²⁸ § 2 Kodeksu postępowania cywilnego- od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie- Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów- Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Poznaniu.

z upoważnienia Prezesa
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury UOKiK w Poznaniu
Jarosław Krüger